

NOTITIAE

E C C L E S I A L E S

Informačný list Generálneho sekretariátu Konferencie biskupov Slovenska

marec 2010

DOKUMENTY

Pápežská rada pre kultúru

KULTÚRA A VIERA

ročník XVII., N. 1/2009

Štvrťročník Pápežskej rady pre kultúru *Culture e fede* vychádza už 17 rokov a každé vydanie je monotematicky zamerané na určitú oblasť výskumu a interpretácie vo svetle viery. Prvé číslo z roku 2009 sa venuje práve vzťahu medzi vedou a vierou. V článku *Prírodné vedy v práci teológov: Je vedecké poznanie relevantné pre teológiu?* autor obhajuje možnú spoluprácu medzi náboženstvom a vedou vyplývajúcu z poznania, že obe oblasti vychádzajú zo života. Rovnako však zdôrazňuje nevyhnutnosť prekonávania vžitých predsudkov v súvislosti s vierou a náboženstvom. Poukazuje na významnú úlohu kresťanstva pri zriaďovaní univerzít, pri podpore rozvoja vied, keďže mnohí vedci boli aj hlboko veriacimi laikmi alebo kňazmi. Veda a teológia odpovedajú na veľké základné otázky človeka prostredníctvom hľadania objektívnej pravdy. Úlohou teológov 21. stor. je preto hľadať novú intelektuálnu syntézu medzi teológiou a prírodnými vedami, rešpektujúc veľké tradície myslenia, ktoré v minulosti posilňovali rozumový základ viery.

Kreacionizmus – evolucionizmus: falošná rozprava je názov ďalšieho článku, ktorý sa zaoberá dvomi známymi teóriami. Na jednej strane tak stavia kreacionizmus ako redukcionistickú ideológiu vychádzajúcu z

Knihy Genezis, kde sa uvádza, že Boh stvoril vesmír a všetko, čo je na svete. Na druhej strane je tu ideologický evolucionizmus, ktorý odmieta samotnú ideu stvorenia sveta Bohom a odvolávajú sa na Darwina postuluje spontánnu a progresívnu evolúciu vesmíru k stále dokonalejším formám existencie a života. Oba smery sa odvolávajú či už na autoritu Božieho zjavenia alebo na teórie, ktorých pravdivosť by sa mala dokázať serióznymi vedeckými skúšaniami. Podľa autora článku však viera a rozum nie sú v protiklade a rovnako si neprotirečia ani vedecké teórie evolúcie a Svätého Písma. Časopis pokračuje v tematike vzťahov medzi vierou a vedou aj výberom z príhovorov Benedikta XVI. (z r. 2008 – 2009). Okrem toho uvádza mená nových konzultorov pápežskej rady a informuje o medzinárodnom kongrese na tému *Biologická evolúcia: Fakty a teórie*, ktorý sa konal na Pápežskej Gregorovej Univerzite v Ríme v dňoch 3. – 7. marca 2009. Ponúka zaujímavé články o XII. medzinárodnom festivale kinematografie (december 2008), Medzinárodnom roku astronómie vo vzťahu k Svätej stolici. V súvislosti s kultúrou prináša zoznam vatikánskych publikácií a predstavuje novú rubriku – Listy redakcii. -sg-

Pápežská rada pre apoštolát zdravotníkov

Dolentium hominum: Cirkev a zdravie vo svete

N. 72, ročník XXIV., N. 3/2009

Revue Pápežskej rady pre apoštolát zdravotníkov prináša okrem Posolstva Svätého Otca k Svetovému dňu chorých 2010 zaujímavé články o svetovej ekonomickej kríze a dostupnosti liekov pre najchudobnejších – predovšetkým pre deti. Informuje o medzinárodnom kongrese združenia katolíckych farmaceutov a ponúka tematickú homíliu poznaňského arcibiskupa Gadeckého. Ďalšie príspevky ponúkajú pohľad na druhú špeciálnu synodu biskupov pre

Afriku (4.-25. október 2009), ale zaoberajú sa aj aktuálnymi témami, akými sú prevencia proti AIDS, ktorá spočíva skôr vo zvyšovaní úrovne morálnych hodnôt ako v používaní prezervatívov; koncepcia rodovej rovnosti; právo na zdravie ako súčasť medzinárodných ľudských práv; legislatívna ochrana práva na zdravie v rovine individuálnej i spoločenskej; tzv. právo na reprodukčné zdravie; právny status ľudského tela a transplantácia orgánov. -ms-

ZAHRANIČNÉ BISKUPSKÉ KONFERENCIE

Generálny sekretariát Konferencie biskupov Francúzska

Pastorácia mládeže: súčasná kresťanská hudba

Documents Episcopat, N. 1-2/2010

Publikácia predstavuje pastoračný pohľad na používanie súčasnej hudby v liturgii, pri pobožnostiach alebo modlitebných zhromaždeniach či počas koncertov chvál a prezentácii svedectiev. Jej autorom je doktor filozofie Pierre Benoît, predseda Rady pre pastoráciu detí a mládeže, trvalý diakon v Lyonskej diecéze, ktorý zároveň vyučuje v seminári. Prostredníctvom štúdie chce odhaliť svet kresťanskej hudby cez rozdielnosť žánrov, pastoračnú zodpovednosť voči autorom hudby, hudobníkom, zhromaždeniam. Rovnako sa pokúša zodpovedať otázky, za akých podmienok môžeme hovoriť o kresťanskej hudbe, a ako môže Cirkev viac povzbudiť k novým skúsenostiam v tejto oblasti, či

dokonca ich iniciovať. Publikácia je určená nielen biskupom, ale aj zodpovedným za pastoráciu mládeže a animátorom, ktorí sa zaujímajú o vplyv hudby na duchovnú skúsenosť a vyjadrovanie chvál. Štúdia analyzuje niekoľko pojmov ako kresťanský rock, popová hudba chvál či koncepcia súčasnej kresťanskej hudby a jej používanie pri rôznych príležitostiach. Ďalej sa venuje správne použitiu hudby počas liturgie i na osobitných koncertoch a navrhuje spôsoby, ako využiť hudbu v pastorácii mládeže. Súčasťou publikácie je krátky dotazník, ktorý má pomôcť zodpovedným za liturgiu reflektovať súčasnú realitu a vedieť ju zároveň rozlišovať.

-ms-

Konferencia biskupov Talianska

Spoločný pastoračný dokument o manželstvách medzi katolíkmi a baptistami v Taliansku

Notiziario CEI, N. 4/2009

Dňa 30. júna 2009 bol v Ríme podpísaný spoločný dokument Talianskej BK (CEI) a Evanjelického baptistického kresťanského zväzu (UCEBI) ohľadne manželstiev medzi katolíkmi a baptistami v Taliansku. Z pastoračného hľadiska sa dokument zameriava na miešané (interkonfesijné) manželstvá a nadväzuje na obdobný spoločný dokument o manželstvách medzi katolíkmi a valdézskymi veriacimi alebo metodistami v Taliansku z roku 1997. Cieľom dokumentu je okrem iného uľahčiť pastoráciu miešaných manželstiev na miestnej úrovni, zo strany katolíckych diecéz a baptistických cirkví. Je preto určený miestnym cirkevným spoločenstvám (farnostiam) a tým, ktorí sú za ne zodpovední – zvlášť farárom a duchovným pastierom –, aby dokázali s úctou a jasne sprevádzať pri výbere budúcich snúbencov a má tiež poslúžiť aj samotným snúbencom. Dokument sa snaží objasniť problémy a riešiť možné konflikty v týchto manželstvách. Prináša tiež návody na to, ako čeliť teologickým a pastoračným výzvam, ktoré spôsobuje rôzna konfesijná príslušnosť v živote rodiny, Cirkvi, aj vo vedomí ľudí. Text je rozdelený na všeobecný úvod a preambulu (opisujú genézu a dôvody vzniku dokumentu) a štyri tematické časti. Ako sa píše

v úvode, jednotu osôb a spoločenstva života v manželstve možno ľahšie zabezpečiť, keď obaja manželia zdieľajú tú istú vieru. Zároveň sa však uznáva, že aj miešané manželstvá predstavujú pozitívne aspekty, či už pre ich vnútornú hodnotu, alebo aj pre možnú podporu ekumenického úsilia v jednotlivých spoločenstvách viery, ktorých sú manželia členmi. Interkonfesijné manželstvo môže byť dôležitým miestom ekumenického napredovania, keďže je podporované Božou milosťou, ktorá je daná manželom v samotnom manželstve. Prvá časť dokumentu s názvom *Spoločné lineamenta* o manželstve predstavuje spoločné tézy o rodine z teologického hľadiska a v ekumenickej perspektíve. Druhá časť sa zameriava na najvýznamnejšie teologické rozdiely v chápaní manželstva a ich dopad na manželské spoločenstvo. Tretia časť poukazuje na pastoráciu medzikonfesijných manželstiev a ponúka návody a usmernenia v súvislosti s prípravou a slávením sobáša takýchto snúbencov. Štvrtá časť *Usmernenia pre prax* podáva podrobnejšie praktické informácie a návody pre prípady miešaných manželstiev (normy u katolíkov a u baptistov, predmanželská príprava, liturgické slávenia, krst a náboženská výchova detí).

-sg-

COMECE a OCIPE**Europe Infos***mesačník, N. 124/2010, Brusel, Belgicko*

Informačník, ktorý mesačne vydáva COMECE (Komisia biskupských konferencií Európskeho spoločenstva) a OCIPE (Európsky úrad jezuitov), prináša zaujímavé články z diania v rámci EÚ. V úvodníku februárového čísla hodnotí Frank Turner SJ nové systémy zahraničnej politiky EÚ. Oblasť bioetiky sa venuje článok Etické aspekty navrhovanej smernice o transplantácii orgánov. Smernica podporuje kvalitatívne a bezpečnostné štandardy pri transplantáciách a zároveň sa dotýka nedostatku darcov orgánov v EÚ. Predbežná správa má byť schválená vo výbore do 16. marca 2010 a 20. apríla predložená parlamentu na plenárnom zasadnutí. Problematike ochrany nedele a obnovenej debaty na túto tému je venovaný príspevok T. Pickartza. Autor v ňom popisuje genézu aktivít aliancií za ochranu nedele z Nemecka, Rakúska a južného Tirolska, ako aj kroky nemeckých europoslancov T. Manna a M. Kastlera. Uvádza aj reakciu vtedajšieho komisára pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a rovnosť príležitostí Špidlu, ktorý na ich argumenty reagoval slovami, že rovnako ako nedeľa, aj sobota môže byť vhodným dňom pracovného voľna pre zdravie zamestnancov. Ak pod vedením Špidlova nástupcu schváli komisia v priebehu r. 2010 návrh novej pracovnej smernice, téma ochrany nedele by tak mohla mať znova šancu dostať sa pred parlament. Rok 2010 je vyhlásený za Európsky rok proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Väčšina aktivít sa však koná na národnej a regionálnej úrovni. *Europe Infos* sa bližšie pozrel na úlohu cirkví a kresťanských organizácií v niektorých národných programoch, pričom len v ôsmich z nich sú uvádzané cirkvi a/alebo cirkevné organizácie v súvislosti s prípravnou fázou. Tie však

majú možnosť spájať sa aj pri spoločných podujatiach na európskej úrovni, ako to vysvetľuje iniciatíva COMECE. V rámci Európskeho roku 2010 tak môžu cirkvi spolupracovať na národnej, ako aj na európskej úrovni. Ďalší príspevok s podtitulom *Občania v centre politiky EÚ* je venovaný schválenému štokholmskému programu, ktorý sa týka spravodlivosti a vnútorných záležitostí EÚ s päťročnou platnosťou. Článok prináša všeobecný prehľad a zásadné body programu a priestor je venovaný migračnej a azylovej politike.

V závere sa uvádza, že tento program kladie dôraz na spolurozhodovanie občanov, keďže európske inštitúcie majú viesť dialóg s občianskou spoločnosťou. Hoci sa výslovne neuvádza skutočnosť, že by malo ísť o dialóg s cirkvami, tie by sa mali na ňom podieľať a primerane podporiť tento proces. Podpore mierového procesu na Blízkom východe sa venuje ďalší príspevok, ktorý sa dotýka témy vytvorenia palestínskeho štátu. Konferenciou OSN o zmenách klímy v Kodani sa zaoberá ďalší článok. Švajčiari len dávno hlasovali v referende o zákaze výstavby nových minaretov vo svojej krajine. Hoci sa proti stavbám vyjadrilo 57, 5% oprávnených voličov, neznamená to, že tento zákaz vstúpi do platnosti. Nebolo by to totiž možné, ak by sa ním porušilo medzinárodné právo, o čom môže rozhodnúť Európsky súd pre ľudské práva. Je potrebné spomenúť aj to, že vláda a parlament sa voči tejto iniciatíve vyjadrili negatívne a vnímajú ju ako porušovanie ľudských práv. Proti iniciatíve sa vyjadrila aj Federácia švajčiarskych evanjelických cirkví a katolícka Švajčiarska konferencia biskupov, odvolávajúc sa na kresťanské hodnoty a demokratické princípy krajiny. Bližšie sa problematikou zaoberá článok *Náboženská sloboda a bezpečnosť náboženských menšín v Európe*. -lh-

Canisiuswerk**Etický kódex pre profesionálnych pracovníkov v pastorácii***Miteinander – Welt u. geistliche Berufung, N. 3/2010, Rakúsko*

V marcovom vydaní časopisu, ktorý prináša aktuálne informácie zo sveta duchovných povolání a informuje o dianí v Cirkvi, zaujme článok o Etickom kódexe pre profesionálnych pracovníkov v pastorácii. Kódex, ktorý v nemeckých krajinách doteraz chýbal, bol publikovaný v júli minulého roku a autorsky je pod ním podpísaná skupina rakúskych morálnych teológov. Je určený pre pracovníkov činných priamo v pastorácii, teda pre kňazov, rehoľníkov, pastoračných asistentov

a ďalších pracovníkov. Článok zobrazuje pastoráciu aj ako určité zamestnanie, ktoré si vyžaduje osobitnú zodpovednosť a vysokú mieru morálnej integrity. Jeho predpokladom sú základné duchovné postoje, no rovnako ochota zdieľať sa s ostatnými, neustále sa učiť a byť otvorený prijat' kritiku v duchovnom sprevádzaní. Celý text kódexu a tiež vydanie časopisu je možné nájsť na stránke www.miteinander.at, kde je publikovaný. -lh-

ZAHRANIČNÉ PERIODIKÁ

Nadácia Konráda Adenauera

Sociálne trhové hospodárstvo ako zvodidlá*Politische Meinung, 54. ročník, N. 6/2009*

Prvý blok článkov čísla nesie názov „Sociálne trhové hospodárstvo ako zvodidlá“. Arcibiskup R. Marx sa v jednom z nich nazvanom *Zaviazaný kresťanskému obrazu človeka* vyjadruje, že zachovávanie slobody a ľudskej hodnoty sa odzrkadľuje aj v systémovom usporiadaní hospodárstva. K. Dzebisashvili prináša článok v ďalšom bloku „Európska východná politika“ s názvom *Hranice možnosti*, poukazujujúci na dôsledky agresívnej zahraničnej politiky Ruska a na stále sa zväčšujúcu potrebu definovať spoločnú východnú politiku Európy. Tému dôležitosti nezanedbávania bezpečnosti zásob ropy a zemného plynu sa venuje článok *Poučiť sa zo sporu o plyn*. Blok „Viera a veda“ ponúka príspe-

vok *Odklon od darvinistického obrazu človeka* od J. Bauera, poukazujúci na novšie poznatky génového výskumu a neurológie, ktoré jasne ukazujú, do akej miery podliehal darvinizmus ideologickému zjednodušeniu. Ďalšia séria článkov „Nemecko - pohľad späť a do budúcnosti“ ponúka *Netušené dimenzie* od D. Wilmsovej odhaľujúce fakt, že historické udalosti, akým bol pád Berlínskeho múru, sa nedajú napláňovať. O dielach, ktorých nosnou témou je revolúcia z r. 1989, či život a komunistický režim v bývalej DDR informuje periodikum prostredníctvom článku *Nie každému, kto žije v slobode, možno vysvetliť, čo je to sloboda...*, ktorý je súčasťou rubriky „Prečítali sme“ . -lh-

Kresťan v súčasnosti

Christ in der Gegenwart*týždenník, N. 6 – 9/2010, Nemecko*

Z viacerých čísel týždenníka vyberáme informácie o nasledujúcich príspevkoch: Jezuitským rádom i celou Katolíckou cirkvou v Nemecku otriasli prípady sexuálneho zneužívania na školách, ktoré vyplávali po desaťročiach na povrch. So svojimi hroznými zážitkami sa na rektora berlínskej Canisius-Kollegs, Klauza Mertesa obrátili niektorí bývalí žiaci. Rektor následne adresoval asi 600 žiakom dotknutých ročníkov list a vyzval aj ďalšie obeť zneužívania, aby sa prihlásili. (N. 6/2010). V rovnakej téme pokračuje aj siedme číslo týždenníka a kriticky sa k nej vyjadruje v článku *Sexuálne zneužívanie*. Jeho autor hovorí o zatajovaní a bagatelizovaní veľkého problému a vymenúva podobné prípady a ich dopad na Cirkve v Amerike, Austrálii, či v Írsku. Poukazuje aj na podobné prípady vo svetskej sfére – na školách, v športových a voľnočasových združeniach. Pripomína však, že konkrétna, konštruktívna kritika, ako aj návrhy na zlepšenie vychádzajú predovšetkým zo samotnej Cirkvi (N. 7/2010). Rozdielnymi znakmi monoteistických náboženstiev v ich histórii prevádza čitateľov münsterský profesor K. Müller v člán-

ku *Viera v jedného Boha podrobená kritike*. Svoju pozornosť venuje aj predkresťanským filozofickým učeniam (egyptským mystériám a zarathustrizmu) a ich možnému vplyvu na monoteistické náboženstvá (judaizmus, kresťanstvo a islam). Neobchádza ani rôzne názorové prúdy týkajúce sa personalistického alebo úplne transcendentného pojmu Boha (N. 7/2010). „Kríza Boha“ je výrazom, ktorý v 90. rokoch minulého storočia použil teológ J. B. Metz, no nejde o nový fenomén. Možno tak totiž pomenovať hutné filozoficko-teologické debaty o vzťahu medzi Bohom a svetom na prelome 18. a 19. storočia. O možnosti nového zadefinovania tohto vzťahu pojednáva článok s názvom *História krízy Boha*. (N. 8/2010). Prvý marcový sviatok je Svetovým dňom modlitieb žien, ktorý sme tento slávili už po 60-krát. Pripravujú ho kresťanské ženy a má ekumenický rozmer. O histórii hnutia, ovocí modlitby, hlavných akcentoch ekumény, ale aj o Božom „materstve“, o práci žien na poli ekumenizmu a ich účasti v cirkevných službách a úradoch informuje príspevok *V Duchu a s potešením* (N. 9/2010). -lh-

Ak máte záujem o celé znenie textov obráťte sa na Mgr. Ľubicu Hricovú, adresa: hricova@kbs.sk

Informačný list zhotovili: ThLic. Anton Ziolkovský, PhD., Ing. Mgr. Mária Spišiaková, Mgr. Ľubica Hricová, Mgr. Stanislav Gábor, Mária Fábryová, grafika: Jolana Šinajová